

A könyvtár tisztviselői közül dr. Sebestyén Gyula kézirat-tári segéd a M. Nemzeti Múzeumtól nyert segélylyel hosszabb tanulmányutat tett. Felkereste a bécsi udvari, egyetemi és érseki, a salzburgi tanulmányi és benczés, a müncheni állami, erlangeni egyetemi, jenai egyetemi, weimari nagyhercegi, göttingai egyetemi, wolfenbütteli nagyhercegi, berlini királyi, lipcsei egyetemi és városi, a drezdai királyi és a prágai egyetemi könyvtárakat, a hol kataloguskészítési rendszereket tanulmányozott és részletesen leirta az ott őrzött Korvin-kódexeket.

A könyvtári tisztviselői — egy kivételével — tevékeny részt vettek a szakirodalomban; ezt bizonyítja a könyvtár szakfolyóirata, a *Magyar Könyvszemle* is, mely dr. Schönherr Gyula levéltárnok szerkesztésében pontosan megjelenve, gazdag tudományos tartalommal, első sorban a könyvtári tisztviselők dolgozatait tartalmazva és a könyvtár érdekeit szolgálva immár új folyamának második esztendejét éli.

ADALÉKOK KÁJONI JÁNOS ÉLETÉHEZ.

DR. RUPP KORNÉLTÓL.

Négyesy László barátomnak a Pallas Nagy Lexikona számára leendő felhasználás végett Kájoni János rövid életrajzi adatait összeállítva, e czélból eszközölt kutatásaim alkalmával néhány igen érdekes adatra bukkantam ez érdemes férfiú irodalmi működésére vonatkozólag, s nem tartom feleslegesnek azokkal e folyóirat t. olvasóit e helyütt megismertetni.

Kájoni 1629-ben született Nagy-Kájonban. Korán, 1647-ben lépett a Szent-Ferencz-rendbe, s ott mint kiváló orgonista és orgonaépítő tűnt ki, különösen az egyházi énekben és a Gergely-féle zenében tett kiváló jártasságra szert. A tatárok által elpusztított csiksomlyói iskolát 1661-ben felépíttette s mint mikházai zárdafőnök, 1666-ban az ottani fából épített zárdáépület helyébe kőépületet emeltetett. 1669-ben Szárhegyre, 1675-ben pedig Csik-Somlyóra került s mint tartományi rendfőnök, ott könyvnyomdát állított fel, a melyben az általa készített »Cantionale Hungarico-Latinum«-ot

kinyomatta, s adott ki egy kalendáriumot is (1678. évről), melynek egy ép példánya az ottani kolostor könyvtárában ma is meg van. 1687 ápril 23-án halt meg Szárhegyen.

Arczképét, melyet kétszázöt év mulva megtaláltak, a csik-somlyói zárda 1878-ban újra festette s azt ebédlője falán helyezte el.

Kájoni az említett Cantionalen kívül írt még egy nagy ivrétű kötetet, melyben a breviárium hymnusai, zsoltárok, szentirási szakaszok vannak, s ezek mellett a kolumnákon sok helyett ott találjuk az illető szöveg verses magyar fordítását. Van ebben a kötetben még több vegyes munka is, minők: a) *Palingenesia spiritualis, Trigonía*; b) *Polyplethia continens mysteria et laudes B. V. Mariae*; c) *Hortus rosarum intemeratae semperque virginis Mariae ex diversis virtutum eius flosculis, liliis et rosis contextus*; d) *a Jézus és Mária élete*, részben latin, részben magyar versekben; e) különféle alkalmakra írt *énekek*, mint: »*Siralmas versek, midőn a nemes Csik-Szereda városában lakó nemzetes Rácz István uram lelkét ő teremtetőjének meg atta, szomorú gyászt szerelmes házastársának hagyott és mások szívében magának jó emlékezetit és kívánatos nyájasságot marasztotta, kinek hideg tetemi a híres nevezetes csiki klastromában nyugosznak. Die 5. Septembris 1677.*«

A hatvanegy négy soros verszakeből álló vers így kezdődik:

Árnyékhoz hasonló világ dicsőssége,
Oh mely hamar mulik ennek ékessége,
Nem volt soha eddig oly gyönyörűsége,
Melynek nem lett volna siralommal vége.

továbbá:

A halál kaszája semmi rendre nem néz
Gyors repülő nyila megvont íjában kész,
Midőn szemed világ ékességére néz,
E miatt örömöd csak hirtelen elvész.

.

Mint jára ama nagy fényes Cleopatra,
Egyiptus kevély királyné asszonya,
Tompassága után arra vive búja,
Hogy Aspis kígyóval elulöjt marassa. *stb.*

Mária-himnuszai közül érdekes a »Consolare Domina« című latin himnusz fordítása:

Eörvendez Asszony Anya, Egek királynéja
Mért hogy búdban így el fogysz, hajnal csillaga,
Romlásból e világot fiad fel allatja.

Az eredetiben:

Consolare Domina Mater et Regina
Cur moerore deficis stella matutina,
Tuus levat filius mundum a ruina.

Vigadozz szülő virág, légy emlékezésben
Rólam mert bizony kit látsz most bűnös személyben
Isten fiának lenni ismered tellyesen.

Inkább szenved szent fiad, hogy te szenvedsz nézván
Felemeli szemeit szenved felemelvén
Zokogásokat teszen, te siralmat tevén. *stb.*

Van ezen kívül egy kéziratban levő kötet, mely érthetetlen hangjegyekkel van tele s készüléseinek ideje 1652—1671; misék, antifonák és himnuszok orgona kísérete. Továbbá egy 84 oldalból álló magyar *herbarium*.

Jó volna, ha az illetékes körök teljesen hozzáférhetővé tennék Kájoni relikviáit, mert azok bizonyára nagyon sok és érdekes adatot őriznek az egyházi himnusz-irodalomra vonatkozólag.